

מסורת הש"ס

(א) נדה דף כ' קידושין עט.
 (ב) תוס' תרומות פ"ד (ג) י"ג
 (ד) י"ג (ה) י"ג (ו) י"ג (ז) י"ג (ח) י"ג
 (ט) רש"י פ"ד (י) ר"מ פ"ד
 וגרסא וקסבר,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תמלא
 מעליא עקר בלומר עקר:
 (ב) תוס' ד"ה מ"ט ה"א
 תמלא וכו' דנקט הכי
 לפי שכן הוא אמת
 בשבטבד וכו' למתחיל
 עקר וליכא למימר להאי
 טעמא: (ג) ד"ה ודומה וכו'
 שבהמ"ל לעיל. י"ג בדף כ"ה
 ד"ה טמן לו:

מוסף רש"י

הבודק את החבית. טעמה
 א"ס היא נחמדה של
 החמילה להיות מפורש
 עליה תרומה והולך.
 כלומר להיות סומך עליה
 והולך ופשה שאל חבית
 וטמן עיניו בזה להפריש
 ממנה עליה. לאחר זמן.
 שנתמנה וטמנה בזה
 נדה (ב) כלומר להיות סומך
 עליה בהפריש מזהמ"ל
 כעצם לשון מזהמ"ל לזון
 טבל במקום אחר אמר הכי
 שני לזון חבית פלנית
 תרומה על מזה לזון הללו
 וכן עשה מדין (וידוע)
 (ט) ואחר כך נמצאת
 חומץ. ואין ידוע מאימתי
 החמילה וכל תרומה שסמך
 עליה מזהמ"ל לא יסמך.
 דקדקין בין וטמן שני מינין
 כן (טו). כל ג' ימים
 הראשונים. שאמר הכדירה
 שדקה ומלאה יין, הכי היא
 בחזקת רדאי יין. וכל טבל
 שגלה מזהמ"ל זה בחזקת ג'
 ימים מזהמ"ל חמא מעליא
 ואילך ספק. והוא טעמא
 לנאמר לזון ייחודי חמא
 דשמה כבר החמילה ולא היה
 תרומה (שם וכו' י"ג נדה ב).
 כל ג' ימים אחרונים ודאי
 חומץ. כל ג' ימים שלמי
 בדיקה זו אחרונים שגלה
 חומץ. הכי היא בחזקת רדאי
 חומץ (קידושין עט). ודין
 דעשוי חומץ גמור הוא,
 ודאי אין פחות מג' ימים
 שהחמילה להחמץ ואם שאלו
 בחזקת אמת ג' ימים תרומה
 על מקום אחר. א"כ תרומה
 חלצה דכרי דאמר (לשן)
 פד: יין וטמן שני מינין. וכל
 דאי לרנן על ק"ל חמץ
 מן הרבה על היפה תרומתו
 תרומה (נדה ב: וכו' י"ג קידושין
 עט). ודאי ודאי. מ'ג'
 ומפריש. ספק. והוא תרומה
 לנאמר לזון ייחודי ויחוס
 (שם וכו').

מוסף תוספות

א. דאי אסור לטעום
 ואפי' לבדו כי טבל אסור
 לכהן. רע"ב קידושין עט.
 ב. כיון דר"ל דריחיה
 חלא וטעמיה חמרא הוא
 בהכי טני ליה חלא
 ודשליה ימים אחרונים
 ודאי חומץ ופשה ולמלאה
 ספק. רע"ב. ג. שהוא
 דיון כיון קוסט וקחיל
 (לעיל כג.) המוכר חבית
 של יין וזמן לו יין שבו
 פיה ואפי' עשירית קוסט
 אינו מקבל וכ"ש כולו
 קוסט. שם.

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא צו.

עין משפט נר מצוה

לא א מ"י פ"ה מהל'
 תרומות הל' כ' סמך
 עשין קלד (טו"ז ס'י' שלל)
 ונכנס אלפס עכ"ל פסחים דף
 ק"ט:
 לב ב מ"י וסמך וטור
 וי"ף שם:
 לג ג מ"י פכ"ט מהל' שנת
 הלכה כ' טו"ז ע"כ א"כ ס'
 דר עקיף ג ופי' רע"ב ס'
 ונכנס אלפס שם:

רבינו גרשום

הבודק את החבית והולך
 להיות מפורש עליה תרומה
 להיות תרומה וזה מפורש
 ממנה בכל יום על שאר
 חביות עד ששלמה. ושוב
 באחרונה נמצאת חומץ ג'
 ימים הראשונים ודאי יין.
 טוב הוות ותרומתו תרומה
 ומה ששתי מן אותו יין של
 חביות שהפריש עליהן מן
 זו באותן ג' ימים יפה ששה
 ולא טבלים ינהו. מיכן
 ואילך ספק היה חומץ וספק
 יין וספק מתוקן וספק אינו
 מתוקן ודאי הוא חומץ
 לכהן לפי שקרא עליה שם
 תרומה ואותן ששה מפורש
 בחזקת רדאי יין להפריש
 מזהמ"ל דכל ספק מעשר
 וספק שאינו מעשר
 מעשרין מאותו דבר דמאי
 חד טעמא: מאי טעמא
 משום דחמרא מעליא עקר.
 אינו מתוקן. והוא ברא
 דפריש מזה על אחרים
 בדיקה בפי החבית מלמעלה
 ועדיין לא עקר. אם המצי'
 בחזקת רדאי יין כולו
 לאחר שטעמה התחילה
 להחמין אלא אפי' הכי
 חמרא הוא משום דקים לן
 דכל היכא דריחיה חלא
 וטעמיה חמרא חמרא הוא
 ומשום הכי כל ג' ימים
 הראשונים חמרא מעליא
 ומכריזין עליו בורא פרי
 הנפץ הי' בין הנמכר
 וטעמיה חמרא חמרא
 אפי' דריחיה חלא חמרא
 מעליא הוא. ור' יהושע בן
 לוי דאמר כל ג' ימים
 הראשונים הוא חומץ. ומה
 עקר וכו' ואם נפש אדם
 לומר כי היכי דר' יהושע
 אמר א"כ המצי' לומר מעליא
 עקר וכו' הי' טעמא לא
 אמר ר' יוחנן אם תימצי
 לומר מתחיל עקר הוא
 בעינין דטעמה מעליא אימ'
 עקר ולא אדעתיה ור' יוחנן
 סבירא ליה בין הנמכר
 ודאי יין הוא ולא ספק הוא
 ור' יהושע בן לוי סבירא
 ליה דספק הוא משום הכי
 קאמר מילי דמכרסא ור'
 יהושע סבירא ליה דמכרסא
 עליו שהכל נהיה בדבריו:
 דרומא. חכמים שברדום:
 ור' תני ג' ימים
 הראשונים ודאי חמרא
 אלמא חמרא מתחיל עקר
 והוא ליה ריחיה חלא
 וטעמא חמרא חמרא הוא
 והדר תני ג' ימים
 הראשונים ודאי חמרא
 אלמא חמרא מתחיל עקר
 והוא ליה ריחיה חלא
 וטעמא חמרא חלא. לעולם
 מעליא עקר וראשונים ודאי
 יין ודקא קשיא א' אחרונים
 הכא במאי עסקינן
 ויחנן א' כר' יהושע ברשות

הבודק את החבית להיות מפורש בו. רצינו שמואל דחק לפרש
 שלקח ממנו משהו ומפריש ממנו תרומה ואחר כך טעמו א'
 ונחנס דחק שהכי יכול לטעמו בריח א' הוא ריחא חמרא ודאי חמרא
 הוא דאיכא ודאי חמרא דריחיה חלא אכל חלא לעולם לא הוא ריחיה
 חמרא והא דקאמר לקמן הא טעימיה
 ולא עקר והקוין לפרש כן דלא משמע
 ליה דטעמו בריח:

מאי טעמא האי מעי"א עקר.
 לא מצי למימר דלר' יוחנן
 מתחיל עקר דל"כ מנא ליה דכל ג'
 ימים הראשונים היה ודאי יין דלמא
 נשעה שטעמו כבר נעקר טעמו
 נעקר טעמו מתחמין ג' ימים דלון
 סבירא לומר שיהא חומץ גמור
 למטה ולמעלה הוה ריחיה (לחלא)
 וטעמא חמרא:

מאי טעמא האי חמרא מתחיל עקר. תימה דמנא ליה
 לגמרא ליפלוגיניהו זהכי כיון דמצי
 למימר לכ"ע מעליא א' וכל דנקט
 הכי לפי (ט) שפזר שכן דל"כ דנקט
 דמתחיל עקר וליכא למימר האי
 טעמא דמתחיל עקר לחוד (ו) ולעולם
 דקסבר ריחיה חלא וטעמא חמרא
 חמרא דל"כ ג' ימים האחרונים אמאי
 הוא ודאי חומץ דלמא כל ג' ימים הוא
 ריחיה חלא וטעמא חמרא והשתא
 הוא דנגמיר חומץ:

דרומא בתנו. פירש רצינו
 שמואל דהלכה כר'
 יוחנן דקיימי דרומא כוותיה וכן
 נראה דרצא נמי קאי כוותיה בפרק
 בתרא דע"ז (דף סו: ושם. ד"ה
 ורצא) שהבאתי לעיל (א):

ב' ג' ימים הראשונים חמרא מוכר. ואפי' נתן לו הלוקח
 מעות יחזיר דכיון דנראה חומץ
 גמור תוך ג' שנמכר בדיוע שכבר נשעת מכירה ריחיה חלא והאי
 חמרא לא יחזיר אינשי דמצי א' וע"פ שטעמו והוה ריחיה חמרא ודאי
 לא

גמור תוך ג' שנמכר בדיוע שכבר נשעת מכירה ריחיה חלא והאי
 חמרא לא יחזיר אינשי דמצי א' וע"פ שטעמו והוה ריחיה חמרא ודאי
 לא
 חמץ הא גברא בפי החבית ומלאו טוב ועדיין לא התחיל להחמץ והלכך אפי' אס תמצי לומר דמצי בחר דטעימיה התחיל להחמץ
 הוא ריחיה חלא וטעמיה חמרא עד סוף ג' ימים משהתחיל להחמץ והלכך דין הוא דבחר טעמא אזלינן ולא בחר ריחא וחמרא הוא והיינו
 יין הנמכר בחנות דלרבי יוחנן הוא יין ומהא טעמא גופיה הוא ספק אפי' כל ג' ימים האחרונים ולא ודאי חומץ דאיכא למימר זה ג' ימים
 האחרונים שהתחיל להחמץ והוה טעמיה חמרא עד עכשיו שנגמר חמרו: ג' ימים האחרונים ודאי חומץ. והוה טבל גמור דר' יהושע אולי בחר
 ריח דמפרש ואולי וכו' דעתה נמלא חומץ ודאי התחיל להריח ריח חומץ זה ג' ימים דבפחות מג' ימים לא נעשה חומץ גמור ואפי' ג' ימים
 הראשונים ספק דלמרי' שמה עם סילוק ידי הבודק התחיל להריח וצטר ריחא אזלינן והלכך יין הנמכר בחנות לאו חמרא הוא: מ"ט חמרא
 מעליא עקר. רבואה נקט לשמועין דאיכא למימר דלפי' נשעת בדיקה כבר היה חומץ ומיהו אינו כרין לכל זה דלפי' ס"ל נמי דכרבי יוחנן
 דעליא עקר איכא לאוקומי שפיר דמפרש ואולי: דרומא משמיה דר' יהושע. אמרין דהאי דקמני בצרייתא ג' ימים ודאי בין א' ימים
 ראשונים בין א' ימים אחרונים קאי וה"ק ג' ימים הראשונים ודאי יין דלפי' עם סילוק ידיו התחיל להחמץ הוא ריחיה חלא וטעמיה חמרא עד
 ג' ימים והלכך הוא חמרא דקס ליה רבי יהושע בן לוי בשיטתיה דרבי יוחנן דריחיה חלא וטעמיה חמרא חמרא הוא: אחרונים ודאי חומץ.
 דמפרש טעמא לקמן כגון שנמלא חומץ חזק מאלד דודאי כבר עברו ג' ימים שנעשה חומץ גמור והוא ונתחזק כל כך דבצביר מג' ימים
 משהחמין אינו נעשה סיפתקא. ומיהו רבי יוחנן לא מוקי לה בסיפתקא א"כ לית ליה הך סברא דלא שגא סיפתקא ול"ש חומץ כל ג' ימים
 אחרונים נמי ספק: הא גופא קשיא ראשונים ודאי יין אלמא כו'. דאי ס"ד ריחיה חלא וטעמיה חמרא חלא הוא א"כ אמאי ודאי יין האיכא
 למימר דעם סילוק ידי התחיל להריח ריח חומץ מעט ומההיא שעתא הוה ליה חומץ: כגון דאשכח כו'. לעולם ריחיה חלא וטעמא חמרא
 חמרא הוא דמכוח רישא וסיפא דקמני אחרונים ודאי חומץ היינו טעמא דמיייר כגון דמשתכח חומץ חזק יותר מלדי שהדבר ידוע שזה ו'
 ימים שהתחיל להחמץ ולסוף ג' נעשה חומץ וכו'. האחרונים נתחזק ונתחזק מאלד ונעשה סיפתקא חזקה: כמאן פשט ליה. רב יוסף לאבי כמי
 משניהם היה מפרש הצרייתא דקמני ג' ימים ודאי דנשמע מינה אי אזלינן בחר ריחא או בחר טעמא: חד אמר כרבי יוחנן כו'. ונ"ל דהלכתא
 כרבי יוחנן דהא דרומא משמיה דרבי יהושע בן לוי קיימי כוותיה: המוכר חמץ יין לחצירו והחמילה. בתוך אותה חבית של מוכר
 צבית לוקח: אמר רב כ' ג' ימים הראשונים הרי הוא כדשום מוכר. שהדבר ידוע שאין היין מחמץ פחות מג' ימים משהתחיל להריח
 ריח חומץ ונהי נמי ריחיה חלא וטעמיה חמרא חמרא הוא אפי' צבחתיה מוכר הוא שהרי נתקלקל כבר ברשותו וכמי שמכר לו חומץ
 דמי דודאי משהתחיל להריח חומץ סופו להעשות חומץ דמי למוכר יין ונמלא חומץ דתנן בהמוכר את הספינה (לעיל דף פג:). דהוא נמק
 טעות ואע"פ ששטה הימנו לוקח ולא טעם זו ריח חומץ כשלקחו אפי' כיון דהחמין תוך ג' הדבר ידוע דבשעת מכירה הוא ריחיה
 חלא. והא דתנן לקמן בפירקין (דף פז:). המוכר יין לחצירו והחמין אינו חייב צבחתיהו רב מוקי לה לאחר ג' אכל תוך ג' לא קרינן המוכר
 יין לחצירו והחמין אלא המוכר יין לחצירו ונמלא חומץ א"כ מוקי לה בצקנים דלוקח כר' יוסי בר רבי חנינא דאיכא למימר קנקן
 גרם להחמין מהרה והא דנקט חבית של יין רבואה היא דסד"א לשמיהא לאלתר קצין ליה ולא הוה ליה לשארי וליפטר מוכר קמ"ל:
 ושמואל

דאחרונים ודאי חומץ כגון דאשתכח חלא סיפתקא. כלומר חומץ חזק דאי לא דעקר תלתא יומי מקמי הכי לא הוה משתכח חלא סיפתקא כלומר חזק מאד: איבעיא להו כמאן פשט. רש"י ויוסף לאבי א' כר' יוחנן א' כר' יהושע ברשות
 מוכר. ויכול לחזור לוקח: